

TÜRKİYE'DE KADIN İŞÇİLER

Aydınlık Gazetesi, 8 Nisan 2019

Yıldırım Koç

Türkiye'de kadın örgütlerinin çok büyük bir eksiği var. Kadın işçilerin sorunlarıyla gerektiği gibi ilgilenmiyorlar. Cumhuriyet'in kadınlara sağladığı büyük kazanımları, haklı olarak, savunuyorlar. Ancak bu çaba, milyonlarca kadının ancak küçük bir bölümünün örgütlenebilmesini sağlıyor. Kadınların maruz kaldığı şiddete karşı mücadele ediyorlar. Yine haklılar. Ancak bu da yeterli değil.

Bugünün kadını, 20-30 yıl öncesinin kadınından çok farklı.

20-30 yıl öncesinin kadını ya köyde yaşıyor ve çalışıyordu; ya da kentte genellikle ev işleriyle sınırlı bir yaşam sürdürüyordu.

Günümüzün kadını ağırlıklı olarak şehirlerde ekmek kavgasının içinde.

Eğer kadın örgütleri, ekmek kavgasındaki kadının yanında olmazlarsa, Cumhuriyet'in kazanımlarını korumak ve kadına yönelik şiddete karşı çıkmakla sınırlı bir kadın mücadelesiyle kitleleri kucaklayamazlar.

KADINLARIN YAPISINDA YAŞANAN DEĞİŞİM

Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranı birçok ülkedekinden düşük. Bunun öncelikli nedeni, köyden kente göç. Kırsal bölgelerde kadın üretim sürecine aktif olarak katılır. İşgücü anketlerinde kadınların çok büyük bölümü, "ücretsiz aile işçisi" olarak gösterilir. Ancak köyden kente göçle birlikte, yüzyıllardır üstlendiği ve gerçekleştirdiği tarımsal faaliyetin dışına düşen kadın, üretimden kopar.

Ancak son yıllarda ücretli olan kadınların sayısında ve oranında önemli bir artış gerçekleşti.

Bunun öncelikli nedeni, tüketim kalıplarının değişmesi ve ailelerin gelecekte elde etmeyi umdukları gelirleri, kredi kartı ve tüketici kredisi yoluyla, önceden harcama alışkanlığının yaygınlaşması. Artan harcamalar, kadınları da işgücü piyasasına çekti.

Ailenin geleneksel geçim sağlayıcısı olan erkeğin işten çıkarılması veya ücretinin ödenmemesi gibi durumlarda da kadınların ücretli olarak çalışma eğilimi güçlendi. Kadınları "girişimci" olarak işgücü piyasasına katma çabalarının etkisi sınırlı kaldı. Çalışmaya başlayan kadınların büyük çoğunluğu, işçi oldu.

RAKAMLAR ÇARPICI

SGK verilerine göre, 2002 yılında yalnızca 1 milyon kadın işçi vardı; 2018 yılı Aralık ayında bu sayı 4,3 milyona yükseldi.

TÜİK verilerine göre, 2004 yılında yalnızca 2,3 milyon ücretli (işçi, memur ve sözleşmeli personel) kadın vardı. 2018 yılı sonunda ücretli kadınların sayısı 6,0 milyona yükseldi.

SGK verilerine göre, 2018 yılı Aralık ayında işçi olarak çalışan 4,3 milyon kadının istihdam edildiği en önemli işkolları şöyleydi:

Gıda Ürünleri İmalatı	143,1 bin
Tekstil Ürünleri İmalatı	117,6 bin
Giyim Eşyaları İmalatı	270,6 bin
Toptan Ticaret	210,5 bin
Perakende Ticaret	527,3 bin
Yiyecek ve İçecek Hizmeti	223,0 bin
Binalar ile İlgili Faal. ve Çevre	281,9 bin
Büro Yönetimi, Büro Destek Faal.	199,3 bin
Eğitim	398,4 bin
İnsan Sağlığı Hizmetleri	322,6 bin

Türkiye’de çok sayıda kadın da, evde yaşlı ve çocuk bakımında veya temizlik işinde kaçak olarak çalışıyor. Bu kadınlar, sundukları hizmet karşılığında verilen parayı kendileri aldıkları için, gerçekte işçi sınıfına dahil değil. Ancak bu alanda da şirketleşme giderek yaygınlaşıyor. Bu durumda sunulan hizmet karşılığında ödenen para şirkete veriliyor, çalışan kadınlar da şirketten belirli bir ücret alıyor. Böyle bir uygulamada kadınlar işçileşiyor.

Günümüz Türkiye’sinde kadının en az Cumhuriyet’in kazanımlarının korunması ve şiddete karşı direnilmesi kadar önemli sorunu, ekme kavgasıdır.

Ekme kavgasında başarılı olan kadın, zaten evde kendisini ezdirmez, Cumhuriyet’e de sahip çıkar. Adını vermeyeceğim bir kent var. Bu kentte kadınlar yaygın biçimde işçilik yapıyor. Kocalarının baskısına boyun eğmiyor. Kendi ayakları üzerinde durabildiğinden, boşanmayı göze alabiliyor.

Boşanmayı savunuyor değilim; ama kadının ekonomik açıdan ayakları üzerinde durmasının ve bu süreçte kadın örgütlerinden yardım almasının önemini vurguluyorum.

İşçi kadını yalnız bırakmayın!